

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Комар О.С.

*викладач кафедри іноземних мов
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

Основним напрямком сучасного розвитку професійної освіти є підготовка кваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця у певній галузі. Комунікативна компетентність виступає системоутворюючим компонентом професійної компетентності, тобто необхідним для будь-якої професійної діяльності.

Питання розвитку комунікативної компетентності студентів, майбутніх учителів розглядаються з різних сторін комунікації. В процесі підготовки студентів філологів формування комунікативної компетентності аналізують в основному з позиції мовної компетентності. У роботах Б.Л. Агранович, Ю.Д. Долматовського, Л.Д. Щербини та ін., мовна підготовка представлена як засіб підвищення професійного рівня, що сприяє професійній мобільності. Під час навчання іноземної мови питання комунікативної компетентності часто пов'язують з міжкультурною комунікацією (А.Н. Хомський, В.С. Біблер).

Ми вважаємо, що для фахівця мовних, так і немовних спеціальностей, майбутня професійна діяльність якого пов'язана з міжособистісним спілкуванням, комунікативна компетентність повинна розвиватися під час усіх трьох етапів професійного спілкування - перцептивного (сприйняття партнера по спілкуванню), власне-комунікативного (обмін професійною інформацією), інтерактивного (взаємодія з партнером по професійному спілкуванню). Спеціаліст майбутнього повинен на всіх етапах своєї професійної діяльності володіти мовними засобами спілкування, будувати грамотну мову як оратор (усну або письмову); взаємодіяти з різними членами суспільства як педагог;

вміти уявити повноцінне спілкування на міжкультурному рівні; користуватися сучасними інформаційними технологіями тощо.

У зв'язку з цим найважливішим завданням вищої школи виступає забезпечення належної професійної підготовки студентів, вдосконалення мовної та комунікативної компетентностей, досягнення такого рівня володіння діловим мовленням, який достатній для активної і плідної участі майбутнього фахівця в професійній діяльності.

Організацію навчально-виховної роботи з розвитку комунікативної компетентності майбутнього фахівця під час навчання професійно-іншомовного спілкування ми пропонуємо проводити з урахуванням наступних факторів: інформаційно-змістовного, організаційно-керуючого і емоційно-мотиваційного. В якості інформаційно-змістовного компонента, ми розглядаємо змістовну сторону прагматичної спрямованості мови різних функціональних стилів: мову повсякденного спілкування (Everyday English), навчально-науковий мову (Academic), мову соціокультурної сфери (Socio-Cultural), професійно-орієнтовану (Professional Sphere), мову газети (Newspaper English), ділову англійську (Business English), спрямовані на розвиток комунікативних, соціолінгвістичних, соціокультурних, професійних компетенцій, що становлять комунікативну компетентність.

Навчання читання - пошуковому (scanning), ознайомчому (skimming), докладному (reading for detailed comprehension); аудіювання - використання аудіо- та відеозаписів інформаційних програм, ток-шоу, аналітичних передач, Інтернет ресурсів та ін. Таким чином, знаходимо різні шляхи забезпечення інформаційного обміну між студентами: відбір лексики з нестандартних текстів, поповнення вокабуляра. Говоріння як вид діяльності включено в усі види контролю - розмова на тему, співбесіда по переглянутих (прослуханих) матеріалами, питання-відповіді з прочитаного. Під час навчання письма, як одного з видів професійно іншомовного спілкування студенти знайомляться з веденням ділової кореспонденції англійською мовою - резюме (CV), супровідний лист (covering letter), електронний лист (e-mail), факс (fax),

службова записка (memo), лист-скарга (complaint), прохання (request), запит (inquiry), повідомлення (confirmation), заява (application). Говоріння як вид діяльності включено в усі види робіт на занятті.

У процесі розвитку комунікативної компетентності майбутнього фахівця під час навчання професійному іншомовному спілкуванню передбачена також науково-дослідницька діяльність студентів. Цей вид діяльності націлений на вироблення у студентів системного підходу до вирішення дослідницьких завдань і формування дослідницьких компетенцій: гностичні, проектувальні та конструктивно-планувальні, організаторські та комунікативно-навчальні; сприяє розвитку методичного мислення, вихованню у студентів стійкого інтересу до обраної професії, розуміння її значущості.

Ще одним важливим аспектом у розвитку комунікативної компетентності фахівця виступає проблема розробки критеріїв оцінювання / самооцінювання кожного виду діяльності - так наприклад, під час оцінювання листа, студенти самі виставляють собі оцінку за такими критеріями - зміст, організація, обсяг, лексика, граматики, орфографія, пунктуація. Це виключає елемент суб'єктивізму при виставленні підсумкової оцінки; індивідуалізує і диференціює навчальний процес, полегшує роль викладача.

Таким чином, вибудована організація навчання професійному іншомовному спілкуванню сприяє розвитку і формуванню комунікативної компетентності майбутнього фахівця.

Література

1. Бігіч О.Б. Формування у студентів методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи // Іноземні мови. – 2007. – № 2. – С. 27–31.
2. Браже Т.Г. Развитие творческого потенциала учителя // Педагогика. – 1999. – № 8. – С. 89–94.
3. Кабардов М.К., Арцишевская Е.В. Типы языковых и коммуникативных способностей и компетенций // Вопросы психологии – 2003. – № 1. – С. 34–49.